

Başlık/ Title: Kim Dongni'nin (김동리) "Kadın Şaman Resmi (무녀도 Munyiodo)" Öyküsü Aracılığıyla Kore Şamanizmine Bakış / Overview Of Korean Shamanism Through Kim Dongni's (김동리)"Picture Of A Shaman Sorceress (무녀도)"

Yazar/ Author

Nihan KARAKUŞ HARMANCI

ORCID ID

0000-0003-2578-1504

Bu makaleye atıf için: Nihan Karakuş Harmancı, Kim Dongni'nin (김동리) "Kadın Şaman Resmi (무녀도 Munyiodo)" Öyküsü Aracılığıyla Kore Şamanizmine Bakış, *KARE*, no. 9 (2020): 34-58.

To cite this article: Nihan Karakuş Harmancı, Kim Dongni'nin (김동리) "Kadın Şaman Resmi (무녀도 Munyiodo)" Öyküsü Aracılığıyla Kore Şamanizmine Bakış, *KARE*, no. 9 (2020): 34-58.

Makale Türü / Type of Article: Araştırma Makalesi / Research Article

Yayın Geliş Tarihi / Submission Date: 24.09.2019

Yayına Kabul Tarihi / Acceptance Date: 30.06.2020

Yayın Tarihi / Date Published: 30.06.2020

Web Sitesi: <https://karedergi.erciyes.edu.tr/>

Makale göndermek için / Submit an Article: <http://dergipark.gov.tr/kare>

Uluslararası İndeksler/International Indexes

Index Copernicus: Indexed in the ICI Journal Master List 2018 Kabul Tarihi /Acceptance Date: 11 Dec 2019

MLA International Bibliography: Kabul Tarihi /Acceptance Date : 28 Oct 2019

DRJI Directory of Research Journals Indexing: Kabul Tarihi /Acceptance Date: 14 Oct 2019

EuroPub Database: Kabul Tarihi /Acceptance Date: 26 Nov 2019

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Yazar: Nihan KARAKUŞ HARMANCI*¹

**Kim Dongni'nin (김동리) "Kadın Şaman Resmi (무녀도 Munyodo)"
Öyküsü Aracılığıyla Kore Şamanizmine Bakış²**

Özet: Kore Yazarlar Birliği onursal başkanlığı da yapan Yazar KİM Dongni tarafından yazılan "(Munyo) Kadın Şaman Resmi" Nana LEE ve Açelya YAVUZ tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Günümüz Kore'sinde yaşamakta olan Şamanizm inancı Kore'de anlamını yitirmemiştir. Şamanizm, Kore toplumu üzerinde uzun yıllar boyunca etkisi olan bir inanç sistemidir. Kore kültürünün temelini oluşturan Şamanizm, geleneksel danslarda, şarkılarda, giyim kuşamda, renkleri anlamlandırmada Kore toplumunun üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Kore halkı hastalandığında, bilinmeyen bir durumla karşılaştığında ya da gelecek ile ilgili kehanette bulunmak istediklerinde Şamanizm ritüellerine başvurmuştur. Kore halkı bu ritüellerin yerine getirilmesi için de Şamana başvurmuştur. Şamanın, ilgili ruh ile iletişime geçmesi ve sorunu çözmesi beklenmektedir. "Kadın Şaman Resmi" adlı öykü Kore toplumunun temelinde var olan Şamanizm inancını, Hristiyanlığı konu edinmiştir. İncelenen eser, Şamanizm inancının Kore toplumu üzerindeki etkilerinin neler olduğu ve nasıl var olduğu konusunda bilgi vermektedir. 1936 yılında yazılmış olan ve Şamanizm inancının azalmasını, Hristiyanlık dinini anne oğul vasıtasıyla konu edinen eser, literatür taraması ve doküman analizi yapılarak incelenmiştir. Bu makalede Kadın Şaman Resmi adlı öykünün eser incelemesi yapılarak Kore'nin şamanistik unsurlarına değinilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada Koreli yazar KİM Dongni'nin hayatına ve ele alınan öykünün özetine yer verilerek; öyküde yer alan kişilerin özelliklerine; eserde geçen köyün özelliklerine, başkahraman kadın şamanın yaşadığı evin özelliklerine ve şaman dualarında yer alan şamanistik öğelere değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kadın Şaman, Kim Dongni, Kore, Şamanizm

Overview Of Korean Shamanism Through Kim Dongni's (김동리)"Picture Of A Shaman Sorceress (무녀도)"

Abstract: Woman Shaman Picture(Munyo) written by KIM Dongni, who is also the honorary president of Korean Writers Union, has been translated into Turkish by Nana LEE and Açelya YAVUZ. The shamanism belief that lives in today's Korea has not lost its meaning in Korea. Shamanism is a belief system that has had an impact on Korean society for many years. Shamanism, which forms the basis of Korean culture, has an important effect on Korean society in traditional dances, songs, clothing, and making sense of colors. When the Korean people became ill, faced with an unknown situation, or wanted to prophesy about the future, they resorted to Shamanism rituals. Korean people also applied to the Shaman to perform these rituals. The shaman is expected to communicate with the soul and solve the problem. The story "Woman Shaman Painting" is based on the belief in shamanism, Christianity, which is the basis

* Arş. Gör. Nihan Karakuş Harmancı, Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Kore Dili ve Edebiyatı ABD (nkharmanci@gmail.com), 0000-0003-2578-1504

¹ "This work was supported by the Core University Program for Korean Studies through the Ministry of Education of the Republic of Korea Studies Promotion Service of the Academy of Korean Studies (AKS-2019-OLU-2250002)"

² 31 Ocak - 03 Şubat 2018 tarihleri arasında Erciyes Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen "Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (USBIK 2018)'de sözlü sunumu yapmıştır. Sözlü sunumu yapılan çalışma geliştirilerek hazırlanmıştır.

of Korean society. The studied work gives information about the effects of Shamanism belief on Korean society and how it exists. The work, written in 1936 and addressing the decline of the belief in shamanism and the religion of Christianity through mother and son, was examined through literature review and document analysis. In this article, it is aimed to examine the shamanistic elements of Korea by analyzing the story titled Woman Shaman Painting. In this study, the life of the Korean writer KIM Dongni and the summary of the story discussed; the characteristics of the people in the story; the characteristics of the village mentioned in the work, the characteristics of the house where the protagonist woman shaman lives, and the shamanistic elements in shaman prayers.

Keywords: Shaman Sorceress, Kim Dongni, Korea, Shamanism

1. Giriş

Kore'de eski yıllardan beri var olan Şamanizm'in etkileri tamamen kaybolmamıştır ve günümüz Kore'sinde de yaşamaktadır. Kore kültürünün temelini oluşturan Şamanizm, halk geleneklerinin bir parçası olarak işlev görmektedir. Geleneksel danslarında, halk şarkılarında, çalgı aletlerinde, giyim kuşamdaki renk seçimlerinde, müziklerinde Şamanizm etkisi görülmektedir.

Bu çalışmada Modern Kore'de etkili olan Şamanizm'in 1930'lu yıllardaki durumuna değinen *Kadın Şaman Resmi* adlı eser incelenmiştir. 1936 yılında yazılmış olan eserin başkahramanı kadın bir şamandır. Şaman anne ile Hristiyan olan oğlu inanç bakımından birbirlerine ters düşmektedir. İnanç farklılığı ve fikir ayrılıklarının olması, Kore'nin o dönemki durumu hakkında bize bilgi vermektedir.

Biçim olarak çerçeve öykü tarzında yazılan *Kadın Şaman Resmi*, din konusunu ele almıştır. Başkahraman kadın şaman geleneksel dini yansıtırken çok sevdiği oğlu Hristiyanlığı ve modernizmi yansıtmaktadır. İnsan hayatının doğal biçimini yansıtan Kim Dongni'nin bu öyküsünde modernizm aşamalarının olduğu ve dinsel bir değişimin olduğu hissedilmektedir. Geleneksel dini yansıtan anne, Hristiyan olan oğlunu elbette ki çok sevmektedir. Ancak onunla fikir ayrılığı içerisindedir. Tıpkı gerçek yaşamda da Şamanizm'in ve Hristiyanlığın çarpışması gibi. Kim Dongni herkesin kalbine dokunabilecek anne ve oğul ilişkisi içerisinde modernizm zihniyetini derin bir şekilde öyküsüne yansıtmıştır. Anne ve oğul ilişkisi içerisinde anlatması öykünün hümanizm duygularını da barındırdığını göstermektedir. Modernizm aşamalarını, gelenekselliği, hümanizmi barındıran bir öykü olmasıyla da literatürde önemini arttırmıştır.

Edebiyat dünyasında geleneksellik ve hümanist gerçekçilik ile karakterize edilen Kim Dongni, *Kadın Şaman Resmi* adlı öyküsünde Kore

geleneğinin dış kültürle çarpıştığı manevi dünyayı ve o dönemde Kore halkının karşılaştığı yeni düşünceleri eserine konu etmiştir. Öykünün sonunda Şaman olan annenin intiharı, Şamanizm'e inananların azalması ve ülkeye yeni giren Hristiyanlığın yükselişini tasvir etmektedir.

Bu çalışmada Kore edebiyatında oldukça önemli bir yere sahip olan bu eserde yer alan karakterler analiz edilerek, öyküde var olan anne oğul ilişkisi içerisinde her iki inanç sisteminin çarpışmasına değinilmiştir. Yazarın hayatı ve Kore edebiyatına katkıda bulunduğu eserlerine değinilmiştir. Bu çalışmada öykünün dönemsel ve karakter analizi yapılarak Şamanistik unsurlara değinilmesi amaçlanmıştır.

Şaman ayinleri kurbanlız olmaz. Kore'de de genellikle kurban olarak domuz ya da tavuk kesilmektedir. Bu kurbanlar genelde ayin için yapılan ruha sunulur. Öyküde çok yerde gördüğümüz üzere ruhlara adamak üzere hazırlanmış yemek masalarından bahsedilmekte ve ayin masasında da bu kurbanlara mutlaka yer verilmektedir.

Şamanizm'de renkler önemli yere sahiptir. Asılan fenerlerden yapılan yemeklere kadar bu renkler incelenen öyküde vurgulanmıştır. Ruhlar tarafından esir alınan insanların onlardan kurtulmaları için gut ayini düzenlemeleri, Şaman kadının ayinini gerçekleştirirken esrilik (kendinden geçme) boyutuna geçmesi ve esrilik halindeki durumu, bu halden sonraki durumunun yan sıra Şaman duaları, gut yapılırken kullanılan kıyafetler ve aletler, Doğum Tanrısı, Mutfak Tanrısı, Dağ Tanrısı gibi birçok Kore Şamanizmine ait öğeleri bu eserde sıkça rastlamak mümkün olmuştur. O yüzden şamanistik unsurları bir edebi eserde görmek açısından da önem arz etmektedir.

2. Yazar "Kim Dongni"

2.2. Yazarın Hayatı

21 Aralık 1913 yılında Gyeongju, Gyeongsangbuk-do da doğmuştur. Kim Şiconğ (김시중)³ gerçek adıdır.⁴ Annesi Kim Dongni'yi 42 yaşındayken dünyaya getirdiği için onu emzirmede sıkıntılar çekmiştir. Bunun yanında annesi yoğun tarım hayatıyla meşgul olmasından dolayı Kim Dongni'nin ağabeyinin eşi ona annelik yapmış, onu haşlanmış tahıl ya da kestaneye tozu ile suyu karıştırıp karnını doyummuştur. Kim'in ailesi fakirdi. Küçükken,

³ Korece sözcüklerin transkripsiyonu S. Türközü, M. Ölçer, "Korecenin Türkçe Romanizasyonu Üzerine Bir Çalışma". *Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 6 (2019): 9-29" makalesine uygun olarak yapılmıştır (Yazarın ismi, araştırmacıların makaleye ulaşmasında kolaylık sağlamak amacıyla İngilizce transkripsiyonuyla yazılmıştır.)

⁴ 최원석 외, 20 세기 한국소설 10, (경기도: 창피, 2007) 52 (Çö, Vonşig vd. 20 Yüzyıl Kore Öyküleri 10. (Gyionğgido: Çanğpi, 2007) 52.

okumakla pek ilgilenmiyordu, ama ormanda ve tarlalarda gezmekten zevk alırdı. Çocukluk döneminde doğayla olan yakınlığı daha sonra edebiyatında doğa dostu bir atmosfer yaratmasına sebep olmuştur. İlkokul öğrencisi olduğu dönemde, kalemi iyi bir çocuk olarak biliniyordu. Kim Dongni, Degu'daki Gesionğ Ortaokulunda (계성중학교) 2 yıl eğitim aldıktan sonra Seul'deki Gyionğşin (경신중학교) Ortaokuluna nakil oldu. Ancak ailesinin koşulları nedeniyle öğrenimini yarıda bırakmak zorunda kaldı. Daha sonra kendini okumaya adanmıştır. Felsefe, dünya edebiyatı ve Doğu klasikleri de dâhil olmak üzere çok sayıda kitap okumuştur. Aslında, Kim'in en büyük ağabeyi Kim Biombu (김범부), filozof ve Çin klasikleri üzerine çalışan bir bilim insanıydı. Kapsamlı okumasına vesile olan ağabeyi, Kim'in Kore edebiyatı yazarı olma ihtimalini büyük ölçüde etkilemişti. 1936 yılının 5. ayında Cunğanğ (중양) da yayımlanan Kim Dongni'nin *Kadın Şaman Resmi* adlı öyküsü, 1947 yılında öykü derlemeleri adlı kitabında birçok bölümü revize edilerek yayımlanmıştır. Ayrıca Kore Yazarlar Birliği onursal başkanlığı da yapan yazar, 1995 yılında vefat etmiştir.⁵

2.3. Yazarın Edebi Hayatı

Seul Gyionğşin Ortaokulunda (경신중학) 4 yıl okuyup ayrılmak zorunda kaldıktan sonra kendini edebiyata adanmıştır. Bak Mogvol (박목월 - 朴木月) · Kim Dalcin (김달진 - 金達鎭) · Sio Cionğcu (서정주 - 徐廷柱) gibi yazarlarla dostluk kurmuştur. 1934 yılında Beyaz Balıkçıl (백로 (白鷺) Begno)" adlı şiiri Cosion İlbo (조선일보) gazetesinin düzenlediği Bahar Edebiyat Yarışmasında Cosion İlbo gazetesinde yayıma değer bir eser seçilmesiyle yazarın edebi hayatı başlamış oldu. Birkaç şiir yazdıktan sonra öykü yazmaya yönelmiştir. 1934 yılında Cunğanğ İlbo (Günlük gazete) (중양일보) Bahar Edebiyat Yarışması'nda Hvaranğ'ın nesli (화랑의 후예 Hvaranğe Huye) adlı öykü ödüle layık görüldü.⁶ 1936'da Bahar Edebiyat Yarışması'nda Donga İlbo (Günlük gazete) (동아일보) da Dağdaki Ateş (산화 - 山火 Sanhoa)" adlı öyküsü yayımlandıktan sonra edebiyat dünyasında öykü yazarı olarak yerini aldı.⁷ Neo hümanizm ve saf (öz) edebiyat düşüncesini tutarlı bir şekilde devam ettiren Kim Dongni, 15 Ağustos Kore'nin bağımsızlığını ilanından sonra milliyetçi edebiyat düşüncesinin temsilcilerinden olmuştur. Çalışmalarının başlangıcında

⁵ <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0008984> Erişim Tarihi: 06.01.2020.

⁶ 권영민, 1945-2000 한국현대문학사, (서울: 민음사, 2009) 68 (Kvon, Yionğmin. 1945-2000 Korea Modern Edebiyat Tarihi. (Seul: Minumsa, 2009) 68.

⁷ http://cybergosa.net/zboard/view.php?id=jaryo&page=1&sn1=&divpage=1&sn=off&ss=on&sc=on&keyword=%EA%B9%80%EB%8F%99%EB%A6%AC&select_arrange=headnum&desc=asc&no=102 Erişim Tarihi: 06.01.2020.

Kore'nin kendine özgü özellikleriyle, yabancı fikirlerle karşı karşıya kalan gizemli ve hayalperest bir dünyayla insanlık sorunlarını dile getirmiş ve edebi mantığını eserlerine yansıtarak çalışma dünyasına derinlik kazandırmıştır. 6 · 25 Kore savaşıdan sonra, insan ve ideoloji arasındaki çatışmayı aydınlatmaya odaklanmıştır. Hayatı boyunca çeşitli sanat ve kültür ödülleri almaya layık görülmüştür.⁸

3. Dönem Analizi

Eser aydınlanma döneminde 20. yüzyılın başlarında 1936 yılında yazılmıştır. 19. yüzyılın ortalarından itibaren Cosion Hanedanlığı (1392-1897) yurt içinde ve yurt dışında çok fazla kargaşa ve zorluğa maruz kaldı. Yurt içinde geleneksel hükümet sisteminin giderek parçalanması ve idari birimlerdeki çürüme ile birlikte halkın direnişi şiddetlendi. Bunun yanı sıra bu durumu fırsat bilen Batılı güçlerin ülkede egemen olma düşüncesi ile erken modernleşmeyi sağlayan Japonya'nın Cosion'u işgal etme düşüncesi ortaya çıktı.⁹

Kore'nin aydınlanma döneminde Koreliler, Batılı güçlerle Japonya sayesinde tanışırken halk kültürünün kimliğini korumak zorundaydılar. Bu nedenle halkın toplumsal ve siyasi yönden aydınlanması çok önemliydi.

1910 yılına kadar Kore halkının modernleşmesi ve aydınlanması bağımsız anlamda bir aydınlanmayken 1910 yılından sonra Japonya'nın sömürge yönetimiyle siyasi ve kısıtlı bir aydınlanma oldu.¹⁰

4. Öykünün Özeti¹¹

Öyküde başkahraman kadın bir şamandır. Kadın şamanın kocasından dilsiz ve akli dengesi yerinde olmayan bir kızı vardır. Daha önceki beraberliğinden olan bir de oğlu vardır. Oğlunu Budist okuluna gönderir. Ancak oğlu orada yapamayıp kaçarak bir kiliseye sığınır. Hayatının geri kalanını bir Hristiyan olarak devam ettirir. Şaman anne oğlunun kötü bir duruma düştüğünü düşünerek oğlunun elinden düşürmediği İncili yakmak ister. O sırada oğlunun başına bir kaza gelir ve oğlu gün geçtikçe kötüleşir. Şaman anne artık eskisi gibi gut¹² ayinleri düzenleyememektedir. Kasaba

⁸ <http://jingood.x-y.net/munin51.htm> Erişim Tarihi: 06.01.2020.

⁹ Hatice Köroğlu Türközü, *Modern Kore Edebiyatı Tarihi* (İstanbul: Likya Yayınları, 2017) 29.

¹⁰ Köroğlu Türközü, *Modern Kore Edebiyatı Tarihi*, 30.

¹¹ Nana Lee, Açelya Yavuz, *Kadın Şaman Resmi* (İstanbul: Kore- Türkiye Edebiyat Sempozyumu, 2013)

¹² Şaman ayinidir. Şamanlar bu dünyadan diğer dünyaya (yeraltı dünyası ve yerüstü dünyası) gidebilen, ruhlarla iletişim kurduğuna inanılan özel kişilerdir. İnsanlar kendi hayatlarında bir şeyler yolunda gitmediği zaman Şaman'a başvurup işlerinin neden yolunda gitmediğinin

halkı da Şamanizm'den yavaş yavaş uzaklaşmaktadır. Hastalıktan dolayı oğlunu kaybeden anne "Oğlumu İsa'nın ruhu alıp kaçırdı" diye düşünüp iç çeker. Şaman olan anne yeniden gut ayini düzenlemeye karar verir. Bu sefer amacı dilsiz kızının ağzını açmaktır. Şaman töreni sahilde yapılacaktır. Mohoa ruh kurtaran sopanın peşinden suyun daha da derinliklerine iner, siyah su belini geçer, göğsünü kapatır ve su daha da yükselir. İlk başlarda Kkveca'sının (깨자 Gut yaparken giyilen uzunca ceket) uçları görünürken o bile görünmez olup, sadece ruh sopası suyun üzerinde kalır ve su üzerinde dönerek akıp gider. Mohoa'nın son gut ayini söylentilerdeki gibi olağanüstü etkisini göstermiş midir bilinmez ama Nanği'nin söyledikleri eskisine göre çok daha anlaşılır.

İki farklı görüşe sahip olan anne ve oğul karşılıklı birbirlerinin kötü ruhlar tarafından ele geçirildiğini düşünerek birbirlerini kurtarmaya çalışmaktadırlar. Esrilik halindeki anne elindeki bıçakla oğlunu yaralayınca kadar anne oğul arasındaki çatışma devam etmektedir. Aldığı bıçak darbesine sadece birkaç ay dayanabilen Ugi sonunda ölür. Mohoa da birkaç ay sonra yaptığı Gut ayininde hayatına veda eder. Bütün bu olaylara şahit olan Nanği, onu aramaya gelen öz babasıyla beraber gider. Bu şekilde öykü son bulmaktadır.

5. Eser Analizi

5.1. Eserin Yapısı

Öykü, çerçeve öykü tarzında yazılmış bir eserdir. Çerçeve öykü; hikâye içerisinde başka bir veya daha fazla hikâyenin geçtiği öykülerdir. Çerçeve öykü, tıpkı bir resim veya fotoğrafın çerçevede olduğu gibi, bir dış öyküde birden fazla iç öykü içeren bir öykü tarzıdır. Çerçeve öyküler genellikle dış hikâyeden başlayıp, iç hikâyeye geçer ve dış hikâyeye geri dönmektedir. Dış hikâyeler ve iç hikâyeler genellikle farklı bakış açılarından oluşmaktadır. Dış hikâyeler genellikle birinci şahıs görüşlerine, iç hikâyeler genellikle üçüncü kişi görüşlerinden oluşmaktadır.¹³

Çalışma konusu olan "Kadın Şaman Resmi" adlı eserin yapısına bakacak olursak;

- Giriş bölümü – *Kadın şaman resminin içeriği ve geçmiş hayatı*
- Başlangıç bölümü – Şaman kadın Mohoa ile ve kızı Nanği

sebebini sorarlar. Şaman sorumlu ruh ile görüşüp işlerinin yolunda gitmesini sağlayan kişidir. Şaman'ın diğer dünyaya gidebilmesi için esrilik haline, trans haline geçmesi gerekmektedir. Yani kendisini kaybedip bu dünyadan ayrılmayı anlamına gelmektedir. Bunun için madde kullanan Şamanlar olduğu bilinmektedir.

¹³ http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0066603 Erişim Tarihi: 06.01.2020

- Gelişme bölümü – Ugi'nin eve dönüşüyle baş gösteren çatışmalar
- Düğüm – Çatışmanın şiddetinin artması. Ugi'nin annesi Mohoa tarafından bıçaklanması
- Doruk noktası – Ugi'nin ölümü. Kilise üyesi olması.
- Bitiş bölümü – Mohoa'nın son Gut ayini ve ölümü
- Sonuç bölümü - Baba Nanğiile beraber gitmesi.

1930'lu yıllarda, ülkeye kapitalizmin girişiyle ortaya çıkan şehirleşme ve şiddeti artan Japon sömürgeciliğinin Kore alfabesi Hangılı yasaklaması, dergi ve gazetelerin kapatılması, Japonca konuşulmaya zorlanması vb'nin ciddi boyuta ulaşması Kore toplumunun kültürel ve siyasi asimileye uğraması ile kaosa sebep olmuştur. Bu dönemde modernizm ve saf edebiyat faal bir şekilde etkisini göstermiştir. Dönemin karanlığından kurtulma amacı güden yazarlar realist eserler üretmesine de, edebi akımları kullanarak kalitesi yüksek edebi eserler vermişlerdir.¹⁴

5.2. Köyün ve Şaman Kadının Yaşadığı Evin Özellikleri

Genelde kirli, pis yıkık dökük yerlerde kötü ruhların yaşadığı düşünüldüğü için Mohoa'nın evi öyküde oldukça etkileyici betimlemelerle anlatılmıştır. Yer altı, yerüstü ve yaşanan dünya olarak üç yerde bulunan ruhlarla, varlıklarla iletişime geçebilen şamanların dünyası elbette ki sıradan insanlara göre büyük farklılıklar göstermektedir. Eserde geçen şaman kadının evi, yaşadığı yer esrarengiz bir üslupla anlatılmıştır. Mohoa öldükten sonra kızı evden ayrılıp babasıyla gitmiştir ve o eve kimse ilgi bile göstermemiştir. *Gyonğcu Kasabası kalesinin dışında küçük bir köy vardı. Sıradan halkın ya da farklı soydan gelen insanların yaşadığı köy" olarak adlandırılan bir yerdi. Bu köyde Mohoa adında bir kadın şaman yaşardı. Mohoa denilen yerden gelmiş olduğu için bu isimle anılırdı. Yaşadığı yer eski, yıkık dökük ve kiremit çatılı bir evdi. Evin çatısı hiç dokunulmamış olduğundan yeşil mantarla kaplıydı bu yüzden de çevreye tiksindirici bir koku yayılırdı. Yıkık dökük ince taş duvar eski bir kale gibi evin tüm etrafını sarıyordu. Bu taş duvarı çevreleyen geniş avluda kanalizasyon deliği sık sık tikanırdı. Bu yüzden biriken yağmur sularından dolayı avlunun üzeri yıl boyunca su yosunuyla kaplıydı. Nemli yerde kendiliğinden yetişen ismi bilinmeyen birçok yabancı ot, insan boyunu bile aşacak kadar uzamış ve birbirine karışmıştı. Otların altı yılan gibi uzun solucanlarla ve yaşlı kurbağalarla doluydu. Hayvanlar oldukları yerde kümelenerek gece olmasını beklerlerdi. Onlarca yıl, yüzlerce yıl önce yaşanacak bir yer olmaktan çıkmıştı. Mağara gibi olan bu yıkık evde şaman Mohoa ve kızı Nanğiyaşıyorlardı.*¹⁵

¹⁴ Köroğlu Türközü, *Modern Kore Edebiyatı Tarihi*, 86

¹⁵ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 77.

5.3. Öyküde Yer Alan Karakter Özellikleri

Kadın şaman resmi adlı eserde beş karakter karşımıza çıkmaktadır. Bu karakterlerin özelliklerini belirtecek olursak;

- Nanği'nin babası;

Eserde pek yer verilmemiş bir karakterdir. Öykünün sonunda kızını alıp kendisinin yaşadığı yere götürmüştür. Mohoa ile pek iletişim içinde değildir.

Gyonğcu kasabasından 70 li¹⁶ kadar uzaklıktaki doğu denizi kıyılarında bir ara sokakta, deniz ürünleri satan bir dükkânla ilgilenirdi.

Söylenenlere göre kızına dünya yerinden oynasa bile sevmeyi bırakmayacak kadar çok sevdiği için ilkbahar ve sonbaharda iyice açmış kaliteli, iyi kurutulmuş su yosunu ile yosun götürmek için evine gider gelirdi.¹⁷

- Nanği;

Kadın şaman resmini çizmektedir. Konuşmadan insanlara sadece boş gözlerle bakan ancak iyi resim yapabilen bir kız çocuğudur. Annesi ev ile pek ilgilenmediği için evin temizliğinden ve düzeninden sorumludur. İçine kapanık bir karakterdir. Kulakları hastalıktan dolayı sonradan sağırlaşmıştır. Mohoa'nın kızıdır. Ugi'nin ise üvey kardeşidir. Annesi ve abisi arasındaki çatışmaları sessizce dinlemektedir. Üvey abisi ve annesi öldükten sonra babasıyla yaşamaya başlamıştır. Eserde Nanği'yi anlatan cümleler aşağıdaki gibidir.

Nanği genellikle tek başına resim yapıyor olurdu. Biri yanına geldiğinde korkudan fırçasını atardı, yüzü bembeyaz kesilirdi ve tir tir titrerdi.¹⁸

Nanği beş altı yaşına geldiğinde, henüz hastalıktan kulakları sağırlaşmadan önce Ugi Ugi diye peşinden koşardı. Ugi'nin tapınağa gitmesinin üzerinden çok geçmeden, Nanği yatağından kalkamaz halde üç sene boyunca hastalığı yüzünden acı çekmiş sonrasında bu hastalık yüzünden sağır olmuştu.¹⁹

- Mohoa;

Şamanizm ruhunu bir şaman olarak somutlaştıran kişidir. Hristiyan olan gayri meşru oğlu ile sık sık karşı karşıya kalmaktadır. Oğlunun içine ruh girdiğini düşünerek o ruhu çıkarmaya çalışırken oğlunu yaralayarak ölümüne sebep olmuştur. Bu olaydan sonra öykünün sonunda aklını kaybederek gut ayini yaptığı sırada suda boğularak hayata veda eder.

¹⁶ Yaklaşık olarak 0.393km'dir.

(https://dict.naver.com/search.nhn?dicQuery=%EB%A6%AC&query=%EB%A6%AC&target=dic&ie=utf8&query_utf=&isOnlyViewEE= Erişim Tarihi: 08.01.2020)

¹⁷ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 56.

¹⁸ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 57.

¹⁹ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 60.

Öyküde Mohoa'nın karakteri ile ilgili bilgi edinebileceğimiz cümleler aşağıdaki gibidir.

*Neredeys evde geçirdiği tek bir gün bile yoktu.*²⁰

*Mohoa gut ayini düzenlediği zamanların dışında genellikle meyhaneye gidip içki içmekten keyif alırdı.*²¹

Deniz Dünyası Tanrısının, Nanği'yi kendisine emanet ettiğini bu süre içerisinde, emanetini koruması gerektiğini söylüyordu. Bu nedenle eğer kızına iyi davranmazsa Deniz Dünyası Tanrısı'nın annesi olan Tanrıyı öfkeliendirmekten korktuğunu söylerdi. Mohoa insanları gördüğünde hep utangaç bir şekilde başını öne eğerek selam verirdi. Küçük bir çocuk da görse korkardı. Bazen köpek ya da domuzlara bile sevimli görünürdü.

Ona göre bazen her şey ruh olarak görüldüğü için böyle yapıyordu. Yalnızca insanlar değil domuz, kedi, kurbağa, solucan, et, kelebek hurma ağacı, kayısı ağacı, tahta sopa, çanak çömlek, merdiven, hasır ayakkabı, hünnap ağacının dalı, kırlangıç, bulut, rüzgar, ateş, yemek vs ...

*Tüm bu şeylerin hepsini onunla bakışabilen, onu çağırabilen, onunla konuşabilen, ondan nefret edebilen, onu kıskanıp, ona kızabilen bir komşu gibi görüyordu. Bu yüzden de hepsine "sayın" diye hitap ederdi.*²²

• Ugi:

Nanği'nin üvey abisidir. Anneleri Mohoa babaları ise farklı kişilerdir. Ugi 15 yaşına kadar tapınakta bir Budist rahibin yanında yardımcısı olarak çalışmış. Annesinin zorlayarak kalmasını istediği Budist okulundan kaçarak Hristiyanlık ile karşılaşp vaiz Hyun'un da desteğiyle yavaş yavaş Hristiyan olmuştur. Mohoa'nın gayri meşru oğludur. Annesinin şeytan ruhunun, kız kardeşinin dilsiz ve sağır kötü ruhun etkisinde olduğunu düşünmektedir. Annesi gut ayini yaparken ona İncil okuyarak onun putperestlikten uzaklaşmasını sağlamaya çalışmaktadır. Pyiongyang'a kadar gitmiştir. Pyiongyang'da misyoner vaiz Hyun'un yardımlarını almıştır. Annesinin ateş yaktığını görür onu engellemek istediği sırada annesinin bıçak darbesiyle yaralanıp hayata veda eder.

Ugi, Mohoa kendi köyünde yaşarken, ruhların etkisine girmeden önce bir adamdan hamile kalıp doğurduğu gayri meşru bir çocuktü. Küçüklüğünden beri dahi olduğuna dair söylentiler olmasına rağmen, ondan önceki nesli fazlasıyla aşağılanmış olduğundan köyde sorunsuzca eğitilmesi zordu. O nedenle dokuz yaşındayken bir tamudık aracılığıyla Budist tapınağına gönderilmişti. On yıl kadar

²⁰ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 57

²¹ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 58

²² Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 59

ondan hiç haber alınamamıştı. Bir gün beklenmedik bir şekilde bu evde karşılına çıkmıştı.²³

- Vaiz Hyun:

Pyiongyang'da Hristiyan misyonerdi ve Ugi Budist tapınağından kaçtıktan sonraki her türlü ihtiyaçlarını karşılamıştı.

6. Eserde Karşılaşılan Şamanistik Unsurlar

Öykünün başkahramanı kadın bir şaman olduğu için şamanistik unsurlar eserde oldukça fazla göze çarpmaktadır. Şamanların sıklıkla başvurduğu esrilik²⁴ haline geçmesi, geçişinde ne gibi yöntemlere başvurduğu, esrilik haline geçerken ne gibi aletler kullandığı aşağıda eserden alınan cümlelerde görülebilir. Şaman dualarına da eserde oldukça fazla yer verilmiştir.

Kore Şamanizm inancına göre genel olarak Şamanlar iki türden oluşmaktadır. Ganşsinmu 강신무(降神巫); ruhların onu direkt olarak ele geçirdiği şamanlardır. Sesibmu 세습무(世襲巫) ise nesilden nesile geçebilen yani annesi de şaman olan şamanlardır. Bunların en değerli kabul edileni ruhların ele geçirdiği Ganşsinmu Şamanlardır.²⁵

Şamanizm'de (kadın veya erkek) Şaman merkezi bir role sahiptir. Şaman ruhlarla ilişki kurabilme özelliğinden dolayı kendi hemcinsleri arasında ayrıcalıklı bir konumdadır. Ruhlar malların korunması, hastalıkların tedavisi ve toplumun verimli bir av mevsimi geçirmesi hususunda Şamana katkıda bulunurlar. Burada Şamanın özelliği, vecd haline girebilme yeteneğine sahip olmasıdır. Bu, şuurun değişken hali ruhlar dünyası ile temasa gelmenin bir aracıdır. Bu trans hali bölgelere göre değişken tekniklerle; uyuşturucu alımı, nefsin öldürülmesi, davul çalarak ya da dans etme vs. elde edilebilir. Toplumsal baskı, işkence ve eziyetlere rağmen geleneksel Şamanizm Juvarolar, Deneler vb gibi birçok yerli halkta varlığını devam ettirmektedir. Üstelik günümüzde birçok yerli halk terk ettiği ya da kaybettiği geleneksel değerleri araştırmaya ve bulmaya çalışmaktadır. Bu durum melez ve yerli halklar nezdinde köklerine dönmek için bir araştırma

²³ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 60.

²⁴ Bir tür bayılma haliyle ya da yoğun bir ajitasyonla kendini gösteren bu hal değişikliği, M. Eliade'den sonra çoğu kez trans ya da esrime (extase) olarak nitelendirilmiştir. Trans ve esrime, öteki dünyaya açılmayı dile getiren çeşitli tarzlar arasında birisi etkin diğeri edilgen iki tarzdır. (Perrin Michel, *Şamanizm, İletişim*, İstanbul, 2014).

²⁵ 이용범, 한국 무당의 유형 구분에 대한 고찰-강신무와 세습무의 구분을 중심으로, 한국종교학회, 2002, vol.27, 237 - 261 (İ, Yongbiom. Kore Şamanlarının Sınıflandırılması Üzerine Bir İnceleme: Ganşsinmu ve Sesibmu Şamanlarını Sınıflandırılması Üzerine. Kore Dini Topluluğu, 2002, cilt.27).

biçimine dönüşmüştür. Üstelik Şamanizm'e ilginin yeniden artması giderek yaygınlaşmakta ve bugün de Batı dünyasına ulaşmaktadır.²⁶

Öykü vasıtasıyla Kore'de günümüzde de yaşamakta olan Şamanizm inancıyla ilgili bilgi edinilebilmesi mümkündür. Genellikle şamanlar kadındır.²⁷ Eserde başkahramanın da şaman olması buna örnek niteliktedir.

6.1. Şamanizm'de Önemli Olan Renkler İle Alakalı Cümleler

Mohoa uzun süre boyunca neredeyse hiç gut yapmaya gitmemişti. Yıkılmak üzere olan kiremit çatılı ev ve otların arasında tek başına cinğ²⁸ ve kkoenğgvari²⁹ çalışıyordu. İnsanlar Mohoa'nın artık iyice delirdiğini düşünüyorlardı. Mutfağa beş renkli kumaş parçası asmıştı.³⁰

Kore Şamanizm'inde renklerin oldukça büyük önemi vardır. Özellikle kırmızı, yeşil, mavi, sarı, beyaz renkleri yönlerle de ilişkilendirilmektedir. Mavi renk ile doğuyu, beyaz renk ile batıyı, kırmızı renk ile güneyi, siyah renk ile kuzeyi, sarı renk ise merkezi temsil etmektedir. Sarı; gökyüzünün merkezini, parlak güneşi sembolize etmektedir. Mavi; yaratılan, yaratılış, yaşam, yeni yaşamı simgeleyen bahar rengidir. Kötü ruhları yenmek için, bereket dilemek için dua etmek için kullanılan bir renktir. Beyaz; masumiyet, gerçek, yaşam ve saflık anlamına gelmektedir. Kırmızı; ateşin rengidir, en güçlü renk olarak düşünülür. Tutku, şefkat ve saldırganlık anlamına gelir. Ayrıca parlayan güneş gibi canlılık anlamına da gelmektedir. İnsanları zararlı şeylere karşı koruduğuna inanılır. Siyah; siyah ışık geceyi, korkuyu, sefaleti, harabeyi ve ölümü simgeler. Aynı zamanda bilgeliği temsil etmektedir.³¹

Sahilde yere serilmiş hasır üzerinde sayısız macun ve pirinç keki satıcıları, meyhaneler, lokantalar bulunmaktaydı. Tüm bu kalabalığın ortasındaki büyük çadırda gut ayini gerçekleşmekteydi. Mavi, kırmızı, yeşil, beyaz, sarı, beş, renkte fenerler çiçekler gibi çadırın altında asılıydı. Fenerlerin altında pirinç keki, pirinç içkisi ve domuzun bütün halde koyulduğu soylu sofrası, pirinç yığını ile bir demet iplik, kurtulmuş cennet meyvesi, tofu koyulmuştu. Tanrı için hasat ürünleriyle hazırlanmış sofrası, üç renkli meyve, buharlanmış beyaz pirinç keki, sebze, etsiz çorba,

²⁶ Harun Güngör, *Türk Din Etnolojisi* (İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2012), 84.

²⁷ 한국민속학회, *무속신앙 04*, (서울: 민속원, 2008) 163 (Kore Folklor Derneği, Şamanizm 04, (Seul: Minsogvon, 2008) 163.

²⁸ Kore geleneksel vurmali çalgı aletidir.

²⁹ Kore geleneksel vurmali çalgı aletidir.

³⁰ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 80.

³¹ <https://whasoomok.tistory.com/entry/%EC%98%A4%EB%B0%A9%EC%83%89%EA%B3%BC-%EC%9D%8C%EC%96%91%EC%98%A4%ED%96%89-%EA%B3%B5%EB%B6%80%ED%95%98%EA%B8%B0> Erişim Tarihi: 09.06.2019.

kurutulmuş tuzlu balık ve yağlı hamur işi ile bezenmiş Buda sofrası, on iki çeşit yabani bitkiden oluşan dağ Tanrısı sofrası, on iki çeşit deniz ürünü ile donatılmış deniz Tanrısı sofrası, her çeşit yemeğin birer tabak koyulduğu sofrası, bir kâse soğuk suyun koyulduğu Mohoa sofrası vardı. Bunların dışında büyüklü küçüklü birçok sofrası sırayla dizilmişti.³²

오방색 (Obangseg) olarak adlandırılan beş ana renk; sarı, beyaz, siyah, kırmızı ve mavi; metal, tahta, su, ateş, dünyayı temsil etmektedir. ³³Her şeyin ruhu olduğuna inanılan Şamanizm'de bu renklerin büyük önemi vardır ve ayinlerde bu renklere genelde yer verilmektedir. Renkler bazen yapılan gut ayinin amacına göre de çeşitlilik göstermektedir.

6.2. Şamanlık ve Esrilik Haline Geçme İle Alakalı Cümleler

...köyün kadınları kalabalıkça oturmuş, şaman müziğiyle kendinden geçmişlerdi.

Şaman artık kendinden geçmiş, eti kemiği olmayan ruhlara dönüşmüş gibi kkvoca³⁴'sının eteklerini uçurarak dönüyordu.³⁵

Şaman, Kam ya da Baksı varlığına inanılan ruhlar, Tanrılar ve insanlar arasında aracılık yapan din adamı olarak tanımlanır. Şaman; öteki dünya olarak betimlenen ruhların veya gözle görülmeyen varlıkların dilini bilen, dolayısıyla iletişim sağlamak için tercümanlık yapan ve bin yıllarca biriken ve zamanla unutulmağa yüz tutan kozmik hafızada saklı olan gizli bilgileri topluma üstü kapalı bilgilerle götüren Şamanlık sisteminin bir temsilcisidir.³⁶

Mohoa'nın meyhanede içkisini içerken, Hvarangi³⁷'lerle birlikte dans edip aniden delirmiş gibi kalkarak uçar gibi çıkıp gittiği de olurdu.³⁸

Şamanlar diğer insanlardan farklı olarak ruhları övüp törenler düzenleyip dans edip transa geçerek ruhlarla buluşmaktadır. Burada Tanrılara ricada bulunarak yarı Tanrı yarı insan işlevi yapan kişilere verilen addır. Şamanlar çok eskiden beri sıradan insanlardan farklı olarak insanüstü yeteneği olan insan olarak düşünülmektedir.

Mohoa her gece mutfakta yağ lambası yakıp gittikçe daha da sabırsızlanarak, ocakta Ugi'nin yemek masasını hazırlarken dua etti.³⁹

³² Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 82.

³³ 양민지 Yanğ, Minci. *Turkic Economic Belt / Issue Paper*, 문화정보 (Kültür Bilgisi), 56-61.

³⁴ Eskiden savaşlarda giyilen uzun bir cekettir. Aynı zamanda Şaman Kıyafetlerinden biridir.

³⁵ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 53.

³⁶ Fuzuli Bayat, *Ana Hatlarıyla Türk Şamanlığı* (İstanbul: Ötüken yayınevi, 2006), 22.

³⁷ Süslü ve renkli kıyafetler giyip, şarkı eşliğinde dans eden topluluk. Genellikle bunu yapan Şaman kadınların kocalarıdır.

³⁸ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 59.

³⁹ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 70.

Mutfak Tanrısı mutfakta olan tanrıdır. Tanrının olduğu yer de fırındır. Bu Tanrı Kore'nin efsanevi 3 koruyucu Tanrısıyla beraber çocukları büyütmenin sorumluluğunu üstüne almıştır. Bazen zenginlik Tanrısı olarak ta düşünülür ki bunun sebebi mutfakta ateş olmasıdır.

*Mohoa ebetteki hem ilaç kullanıyor, hem gut ayini düzenliyor hem de büyü yapıyordu. Ama Ugi'nin hastalığı bir türlü iyileşmiyordu.*⁴⁰

Şamanlar hastalıklara sebep olan ruhları bulup iletişime geçerek hastalığın ortadan kaybolmasını sağlarlar.

*Mohoa alaycı tavırla gülerken; gut ve ruh çıkarma ayinleriyle insanların içindeki kötü ruhu ve ne olduğu bilinmeyen kötü ruhları kovmanın bugüne kadar Şinryionğ⁴¹'un sadece kendisine verdiği özel bir güç olduğunu söyledi.*⁴²

Yukarıdaki alıntıdan anlaşılacağı gibi şamanlar sadece ruhlarla iletişime geçmek özelliğine sahip değiller aynı zamanda hastalıkları da iyileştirme özelliklerine de sahip kişilerdir. Şamanların özel güçleri vardır. Her isteyen şaman olamaz ya da şaman olması için onu seçen ruhu reddedemez, şaman olmak zorundadır. Şaman olmak istemezse amansız bir hastalığa kapılıp hayata veda etmek zorundadır.

*İsa'nın kötü ruhu mu gerçek, yoksa benim Şinryionğ mu gerçek şimdi görelim bakalım.*⁴³

Modernizm ve geleneksel inancın çatışmasını, oğlu ile Mohoa'nın çatışmasını bu cümlede net bir şekilde görülebilmektedir.

"Aaa, ölen Kim'in ruhu onu esir almış." deyince diğer kadınlar

*"Evet evet aynen öyle Kim'in ruhu onu esir almış. Şu kederli, sessiz ve genç görünen yüze bir bakın! Mohoa nasıl olurda bu kadar güzel görünür. Tamamen Kim'in esiri olmuş."*⁴⁴

Şamanizm inancına göre insanlar ruhlar tarafından esir alınırlar.

*O sırada bir taraftan, bu akşam ki törenle Nanği'nin gerçekten konuşmaya başlayacağı söylentileri konuşuluyor, bir yandan da Nanği'nin hamile olduğu ve çocuğun kimden olduğunun bilinmediği konuşuluyordu. Tüm bu söylentilerin o akşamki gut ile çözüleceğine kadınların hepsi inanıyorlardı.*⁴⁵

Eserin yazıldığı dönemde Kore halkının büyük bir kısmı Şamanizm'e inanıyordu. Bu cümlede kadınların gelecek ile ilgili beklentilerini şaman kadın tarafından öğreneceklerine inandıkları ifade edilmektedir. Bu cümleyle insanların bilinmeyen gelecek ve geçmiş ile ilgili bilgileri şaman

⁴⁰ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 75.

⁴¹ Şamanın vücuduna giren ruh.

⁴² Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 78.

⁴³ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 81.

⁴⁴ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 83.

⁴⁵ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 83.

kadından öğrenebileceklerine inanmaları Kore halkının Şamanizm'i benimsediğini göstermektedir.

*Mohoa, Kim'in doğumundan suda boğularak öldüğü güne kadar ki bütün olayları kederli bir şekilde anlatırken, hvaranğilerin canğgu⁴⁶, piri⁴⁷ ve hegim⁴⁸ eşliğinde dans ediyordu.*⁴⁹

Esrilik haline şarkı ve dans eşliğinde geçtiği eserde yer alan bu cümlede görülmektedir.

*Sesi her zamankinden de kederli, bedeni etsiz kemiksiz hale dönüşmüş gibi dalgalanıyordu. Kadınlar sarhoş gibi kendinden geçerek seyrettikleri Mohoa'nın kkwecasının ucu ile birlikte nefes alıp veriyorlardı. Mohoa'nın kkwecasının uçları sanki Mohoa'nın nefesiyle sallanıyordu. Mohoa'nın nefesi, dertli Kim'in ruhunun etkisinde acıdan bayılıyor gibi bir haldeydi. Mohoa, tüm sırrıyla sessizce akan nehir suyuyla birlikte yer değiştiren gökteki yıldızları yutuyor gibiydi.*⁵⁰

Mohoa'nın kendi bedeninden çıkarak transa geçmiş olduğunu, başkasının ruhunu bedeninde taşıdığı ifade edilmektedir. Tüm bu unsurlar Şamanizm'e aittir.

Gece yarısıydı.

Ruh cevap vermiyor deniyordu. Hvaranğiler ve küçük şamanlar defalarca ölülere temsil ettiği düşünülen ipe pilav kâsesini bağlayıp suyun içine atıyorlardı. Ancak kâsenin içinde herhangi bir saç, kul görünmediğine bakılırsa Kim'in ruhunun bu daveti kabul etmedi diye yorumluyorlardı.

*Ölüyü temsil ettiği düşünülen ipi tutan hvaranğiler, bu sopanın gösterdiği yöne doğru kâseyi suyun içine atıp atıp çekiyorlardı.*⁵¹

Ruh ile iletişim haline geçildiğini, yapılan ayine göre ruhun isteklerini gösterdiği anlaşılmaktadır.

6.3. Gut Ayini İle İlgili Cümleler

Şamanizm evrenin, topluluğun ve insan varoluşunun kutsal bir bütün olarak algılanmasıdır. Şamanlığın temelinde insan ve doğanın birlik ve beraberliği ve de uyumu düşüncesi yer alır. Şamanizm'in iyikötü ruh, aydınlık-karanlık dünya gibi ikili bir yapısı mevcuttur. Şamanist dünya görüşüne göre de bütün dünya iyi ve kötü ruhların etkisi altındadır. Şamanın vecd hali ile toplum da şamanla birlikte "kutsal"la buluşmuş olmaktadır. İnsanlar ruhların huylarını ve onlara hangi yollarla

⁴⁶ Kore geleneksel vurmalı çalgı aletidir.

⁴⁷ Kore geleneksel üflemeli çalgı aletidir.

⁴⁸ Kore geleneksel yaylı çalgı aletidir.

⁴⁹ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 83.

⁵⁰ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 83.

⁵¹ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 84.

ulaşılacağını, onların nelerden hoşlandığını, hangi kurbanlardan memnun kalacaklarını bilemezler. Özellikle insanlara ve hayvan sürülerine kötülük yapmaya hazır kötü ruhlarla ilişki kurmak yetisi, ata veya akraba ruhlarından aldığı kuvvet ve ilham ile ancak şamanda bulunur.⁵²

*Güçlü bir nöbet geçirircesine sırtı titreyerek ellerini birbirine sürtüyordu. Ruh defetmesi bitince adak masası üzerinde bulunan soğuk su kabından bir miktar su alıp ağzında tuttuktan sonra Ugi'nin yüzüne ve tüm vücuduna püskürterek dua ediyordu.*⁵³

Korecede "Gut" Şamanın gerçekleştirdiği bir ayindir. Koreliler gut ayinlerini farklı tarihi dönemlerde düzenlemiş ve günümüzde de düzenlemeye devam etmektedirler. Birden fazla amaç için farklı şekillerde ancak mutlaka Şaman'ın kendisinden geçmesiyle yani esrime haline geçmesiyle yapılmaktadır. Hastalıkları iyileştirmek için, kötü ruhları kovmak için, kasabanın huzuru için, ailenin huzuru için, bereket için vb. gut ayinleri düzenlenir.⁵⁴

Mohoa tek başına ellerini birbirine sürüp, eğilerek selam verip kalkıp, dans edip sahip olduğu her türlü cilveleriyle açıkça delirmiş gibi zıplayıp koşuyordu. Nanği odadan mutfağa açılan kâğıt pencere deliğine gözünü dayayıp, nefesini tutarak uzun süre annesinin bu zıplamalarına baktıktan sonra, birden vücudunda bir ürpermenin dolaştığını fark etti, alt çenesi tir tir titremeye başladı, delirmiş gibi koşup, kalkıp ciogori⁵⁵sini üzerinden çıkardı. Eteğini çıkardı. Annesi mutfakta, kızı odada, her bir tempo, her bir melodiyle eğleniyormuş gibi birlikte dans ediyorlardı. Böyle bir günün şafak vaktinde Nanği odada kendine geldiğinde, bayılıp yerde çırılçıplak yattığını fark etti.

*Mohoa o sırada gut yapmak için yeni ayakkabılarını giyiyordu.*⁵⁶

Şamanlığa bağlı halklarda Gök Tanrı göğün en üst katında ve insana benzeyen kişileştirilmiş bir varlık olarak tasarlandığı için ona "ulu" anlamına gelen "Ülgen" adını vermişlerdir. Gök Tanrı dünyanın düzenini yöneterek kaderini belirleyen varlıktır. İnsana çocuk veren de odur. Yalnız iyilik eden Tanrıdır. Dünyayı aydınlatmak için güneş ve ay olarak göğe iki büyük madeni ayna koyduğuna inanılır. "Erlik" in de yeraltının en alt katında kara çamurdan yapılmış sarayda kara bir tahtta oturduğuna inanılır. En büyük felaketlerin nedeni hep Erlik'tir. Erlik insanın canını alıp yeraltına

⁵² Mustafa Cumhur İzgi, "Şamanizm ve Şamanlara Genel Bakış", *Lokman Hekim Journal* 2/1 (2012): 31-38.

⁵³ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 66.

⁵⁴ 양종승, *샤머니즘의 사상*, 민속원, 서울, 2013 (Yang, Congsung. *Şamanizm İnanç*, (Seul: Minsogvon, 2013)

⁵⁵ Kore geleneksel kıyafeti üzerine giyilen uzun kollu ceket.

⁵⁶ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 71.

götürür, orada sorguya çektikten sonra kendi emrinde kullanır. Erlik'i simgeleyen put veya resim yapılmaz. Bu yardımcı ruhlar olmaksızın şaman etkili olamaz. Şamanın gücü yardımcı ruhların çokluğu ile orantılıdır. Büyük şamanların 10, küçük şamanların da 2 civarında yardımcı ruhları olur. Ayinler şamanın tüm yardımcı ruhları geldikten sonra başlar. Şaman içine giren ruha göre özellik kazanır (örneğin ateşe dayanıklılık, yaşlı şamanın çok hareketli olabilmesi vs.). Yardımcı ruhlar zaman zaman hayvan ve kuş figürlerinden esinlenen ruhlardır. Böylece iyi ruhların etkilerini devam ettirmeye, bir yandan da kötü ruhların zararlı eylemlerini önlemeye ancak şamanın gücü yeter. Şaman bu amaçlarla düzenlediği ayinlerde ruhlar ile ilişkiye geçip onları hoşnut ve razı ederek istenen sonucu almaya çalışır. Ruhlarla bu ilişkiyi kurabilmek için de belirli yetenek ve yatkınlık gereklidir.⁵⁷

Şamanın iyi bir Şaman olabilmesi için mutlaka trans haline geçerek alt ve üst dünyada yer alan ruhlarla iletişime geçmesi gerekmektedir. Öyküden alınmış yukarıdaki satırlarda Şamanın çok iyi bir şekilde transa geçmiş olduğu anlaşılmaktadır.

*B-a b-a, Nanği babasına bakıp böyle ses çıkararak ona seslendi. Mohoa'nın son gut ayini, söylentilerdeki gibi, mucizevi etkisini gösterdiğinden midir nedir Nanği'nin söyledikleri eskisine göre çok daha anlaşılırdı.*⁵⁸

Kore halk inancı Şamanizm'in eserin yazıldığı dönemde de etkili olduğu bu cümleden anlaşılmaktadır. Gut ayininin işe yaradığı ve Nanği'de değişiklikler yaşandığı, iyileştiği anlaşılmaktadır.

6.4. Şaman Kıyafetleri İle Alakalı Cümleler

Mohoa matem elbiselerinin üzerine kkoeca giymiş her türlü hareketlerde bulunup sahip olduğu tüm cilvesiyle ellerini birbirine sürtüyor, secdeye varıyor, yere uzanıp dans ediyordu. Ocağın üzerinde temiz bir yağ lambası yanmaktaydı, yağ lambasının altındaki küçük yemek masasında bir kâse soğuk su ve bir kâse beyaz tuz vardı.

...

*Yemek masasındaki tuzu alıp, dumanı kaybolmuş küllerin üzerine serpiyordu.*⁵⁹

Şamanlar gut ayini yaparken günlük kıyafetlerinden farklı özel kıyafetler giyerler. Kore'de Şaman kıyafetleri çok çeşitlidir. Gut ayininin aşamalardan oluşmasından dolayı ve gut ayini yapılan Tanrının sembolüne, isteklerine

⁵⁷ İzgi, "Şamanizm ve Şamanlara Genel Bakış", 33

⁵⁸ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 85

⁵⁹ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 73

göre farklılık göstermektedir. Gut ayininin amaçları da farklılık gösterdiği için Şaman kıyafetleri de çeşitlilik göstermektedir. Genellikle 12-20 çeşit kıyafet bulunmaktadır. ⁶⁰ Şamanlar çağırılan her ruh için ayrı kıyafet giymektedirler. Elinde bir çan sürekli çalarak ruhların ona inmesini beklemektedirler. Ruhlar ona indiği zaman yani trans haline geçtikleri zaman ayini gerçekleştirmektedirler.

Kore'de tuz, aileden sorumlu tanrıya sunulmaktadır. Ev içerisinde yapılan diğer törenlerde de kötü şansı yok edip iyi şansı getiren bir sihir aracı olarak kullanılmaktadır. Buldukları yeri kötülüklerden ve kötü ruhlardan arındırmak için tuz kullanmaktadırlar.⁶¹

6.5. Eserde Yer Alan Şaman Duaları

Öyküde yer alan Şaman dualarına yer verilmiştir. Şaman duaları vasıtasıyla Şamanistik unsurlara değinilecektir.

*“Sevgili kızım, sevgili kızım soyadı Kim olan kızım,
Deniz dünyası çiçeği sevgili kızım Nanği,
Deniz Tanrısının sarayına gittim,
12 büyük kapısı da kilitli,
Kapıyı açm, kapıyı açm,
12 büyük kapıyı açın.”* ⁶²

Şaman ayini yani gut töreni yapılırken kilitli olan her şey açılır. Kapı pencere açılır. Eğer giyilen kıyafetlerde bağ ya da düğme gibi şeyler varsa bunlar da açılır. Burada amaç ruhların bedene kolayca girip çıkmasını sağlamaktır.

Kore gut ayinlerinin bazıları 12 aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada seyirci ve şaman bir araya gelip gut ayinin başlayacağını bildirdikleri aşamadır. İkinci aşamada mahalledeki gençlerin başarılı olması için dua edilir. Üçüncü aşamada geleneksel hikâyeye anlatarak balıkçıların sıkıntı yaşamadan evlere dönmesi için dua eder. Dördüncü aşamada şubat ayında gökyüzünden indiğine inanılan büyükanneler için dua edilir. Beşinci aşamada Dağ Tanrısını ağırlayarak ondan şans getirmesi istenilir. Altıncı aşamada mahalleyi koruyan Tanrıyı çağırıp huzur dilenir. Yedinci aşama gemi sahipleri tarafından yapılır. Deniz Tanrısına kazasız bir yıl geçirmek için dua edilir. Sekizinci aşamada Gökyüzü Tanrısını ağırlayıp mahallenin huzuru ve barışı için dua edilir. Dokuzuncu aşamada mahalleyi koruyacak General Tanrı ağırlanır. Bu aşamada özellikle mahallede yapılacak işlerin

⁶⁰ <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0018976>, Erişim Tarihi: 07.01.2020

⁶¹ <http://folkency.nfm.go.kr/kr/topic/detail/2396>, Erişim Tarihi: 09.01.2020

⁶² Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 57

nasıl yapılması gerektiği o Tanrılara sorulur. Onuncu aşamada bütün atalar çağırıp onlara yemek sunulur. Özellikle yolda ölen ya da ölüm tarihi bilinmeyen atalar için ayrı bir masa hazırlanır. On birinci aşamada bütün eski ruhların cehenneme gitmesin cennete gitsin diye dua edilir. On ikinci aşamada bütün ruhlara içki ve yemek sunarak onları ait oldukları yere gönderirler. Gut ayinleri genellikle aynı yapı ve işlevlerden oluşur. Bununla birlikte, bölgelere göre de çeşitlilik göstermektedir. Yapılan gut ayinleri genellikle yapıldığı köyün ya da bölgenin adını almaktadır.⁶³

"Sevgili Şinryonğ sevgili Şinryonğ, doğu batı kuzey güney, gökyüzü ve yeryüzü,

*Uçan şeyler uçar, sürünen şeyler sürünür,
Siyah saçlı orta yaşlı hayat, pamuk ipliği gibi şu hayat,
Şinryonğ'ın seni kucağına aldığı için,
Büyük yol gibi giderim, büyük yol gibi giderim.
Uğursuz elleri defedip, kederli elleri tutarsın
Toprak Tanrısı toprak verir, Covang⁶⁴ Tanrısı yiyecek verir,
Evin yapısını koruyan Tanrı şans verir, Çilsunğ⁶⁵ Tanrısı ömür verir,
Buda bizleri korur, pamuk ipliği gibi şu hayat,
Büyük yoldan giderim
Engelsiz büyük yol gibi giderim."⁶⁶*

Kore inancına göre her şeyin bir ruhu vardır ve her şeyden sorumlu bir Tanrı vardır. Eserde geçen bu tanrılardan bazılarını kısaca açıklamak gerekirse aşağıdaki gibidir:

Mutfak Tanrısına yapılan ayin her gün sabah küçük kâseye değirmenden çekilen su alıp fırına sunulmasıyla olur. Renkleri farklı yemekleri düzenlerken bile onu ocağa sunarlar. Ocağın mutfak Tanrısının yeri olduğu inancı nedeniyle ev halkı mutfakta iş yaparken ne kadar yorulsa da ocağın yanına oturmazlar.

Mutfak Tanrısının çocukları koruduğuna inanılır. Bu yüzden aziz mutfak Tanrısına tapılmayan evde bile çocuklar askere gider ya da bunun dışında çocuklara büyük değişim olursa ocağa kuyudan çekilen su sunularak elleri ovarak dua edilir.⁶⁷

⁶³ 최용수, 아시아의 무속과 춤 연구, (서울:민속원, 2005) 432 (Çö, Yong-su. Asya Şamanizm'i ve Dansları Araştırması, Seul: Minsogvon, 2005) 432

⁶⁴ Mutfaktan sorumlu olan Tanrı.

⁶⁵ İnsan hayatından sorumlu olan Tanrı.

⁶⁶ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 65

⁶⁷ 최운식, 김기창, 김희수, 강걸, 외국인을 위한 한국, 한국인, 그리고 한국 문화, (서울:보고서, 2009) 244 (Çö Un-şik vd, Yabancılar için Kore, Koreliler ve Kore Kültürü, (Seul: Bogosio Yayınevi, 2009) 244

Çocukları yöneten Tanrı yani Samsin, çocukları doğurtan, büyüten Tanrıdır. Bu Tanrının olduğu yer iç odanın alt tarafındadır. Tanrıyı simgeleyen nesne çocuk Tanrısı torbasıdır ki bu, dut ağacı kâğıdından yapılmış kese kâğıdının içine pirinç koyup odanın alt tarafının köşe duvarına oldukça yükseğe asılıp konulur. Pirincin büyük bakır bir kaba konulup, raf yapılarak oraya konulduğu da olur.

Çocukları yöneten Tanrı Samsin'in sam'ı "Cenini saran zar veya plasenta" yı işaret ederek duru Korece'yle söylenir, bunun hanca⁶⁸ karşılığı yoktur. Böylelikle çocukları yöneten Tanrıyı hanca yazıldığı zaman "rahim, döl yatağı" ayrıca "çocukları yöneten Tanrı" olarak da yazılabilir. Çocukları yöneten Tanrı genel olarak "Çocukları yöneten büyükanne" olarak söylenebilir, bölgeye göre farklı söyleme biçimleri de vardır.⁶⁹

"Kötü ruh defol git!

Burası Yionğcu, Biru Tepesi, Sanğsanğ Tepesi'dir.

Sarp kayalıklar, elli gil⁷⁰lik temiz sudur.

Senin geleceğin yer değıldir.

Sağ elde bıçak tutup, sol elde ateş tutup,

Kötü ruhlar, defolun gidin, kış kış!"⁷¹

Bıçak kötü ruhları korkutmak için, ateş ise hem arınma hem de güç olarak düşünülmektedir. Rüyada ateş görmek zenginlik anlamına gelmektedir. Kore kültüründe önceden yeni bir eve taşınan kişiyi ziyarete gidildiğinde kibrit hediye olarak götürülürdü. Alevin çıkması zenginliğin büyümesi anlamına gelirdi. Ancak bu adet son zamanlarda yok olmuştur.

"Evi koruyan Tanrı bizim koruyucumuzdur, kutup yıldızı Tanrısı Tanrımızdır, Covang Tanrısı bizim Tanrımızdır,

Yalvarıyorum, yalvarıyorum, atalarım yalvarıyorum."⁷²

Kore halkı ölen atalarının ruhlarının dört nesil boyunca onlarla yaşayacaklarını düşünmektedirler. Cosanğ Tanrı olarak adlandırdıkları Ata Tanrının torunlarını koruduklarına inanmaktadırlar.⁷³ Bundan dolayı Ata Tanrıya işlerinin yoluna girmesi için dua etmektedirler. Yukarıda ki dua buna bir örnek niteliktedir.

⁶⁸ Klasik Çince.

⁶⁹ 최운식, 외국인을 위한 한국, 한국인, 그리고 한국 문화, 244 (Çö Un-şık vd, Yabancılar için Kore, Koreliler ve Kore Kültürü), 245

⁷⁰ Yetişkin bir insan boyu kadar olan uzunluk.

<https://endic.naver.com/krenEntry.nhn?sLn=en&entryId=aa9fd12aeeed47a0b941485f88b7f1d3>

⁷¹ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 66

⁷² Lee ve Yavuz, Kadın Şaman Resmi, 70

⁷³ 최운식, 외국인을 위한 한국, 한국인, 그리고 한국 문화, 244 (Çö Un-şık vd, Yabancılar için Kore, Koreliler ve Kore Kültürü), 244

Yedi yıldızdan oluşan kepçe biçimindeki Büyükayı takımyıldızı Korece'de 칠성 (Çilsionğ) olarak adlandırılır. Yeni yılın 7. günü gece yarısı takımyıldızının Tanrısı için düzenlenen törendir. Büyükayı takımyıldızını temsil eden tanrı tarımdan, yaşam ve ölümden, iyilik ve kötülükten, iyi şans ve kötü şanstın sorumludur. Koreliler ev içinde sorun çıktığında, çocukları hastalandıklarında bu tanrıya dua ederlerdi bu tanrının Korece adı 칠성신 (Çilsionğşin) dir. Bu ayin genellikle üst tabaka insanların evlerinde ve Budist tapınaklarının salonlarında yapılır. Bugünlerde de bazı ev hanımları ailelerine sağlık ve iyi şans getirmeleri için dua ederler.⁷⁴

"Gökyüzünde yıldız, denizde inci,

Çocuklardan sorumlu Tanrı ile Mutfaktan sorumlu Tanrıyı reddetmeyip gelecek.

İsa kötü ruhu! Yüzbin li⁷⁵ uzak ülkede aç kalmış ateş kötü ruhu!

Yanıyor ateş cayır cayır, kötü ateş ruhu alev alev yanıyor.

Yandı sonra göğe bakarak altın, gümüş gibi yıldızların altında oturup

Çocuklardan sorumlu Tanrı geliyor, Mutfaktan sorumlu Tanrı geliyor."⁷⁶

Evi yöneten Tanrı o evin en üstün Tanrısıdır ve evin içindeki iyi şeylerin ve kötü şeylerin hepsini, sorumluluğu altına alıp evi yöneten Tanrıdır. Bu Tanrının olduğu yer o evin şekline göre farklılık gösterir fakat genellikle o evin merkezi olan tahta zeminin girişinin altında ya da merkezi sütunun⁷⁷ üstündedir.

Evi yöneten tanrı o evin en üstün tanrısıdır ve evin içindeki iyi şeylerin ve kötü şeylerin hepsini, sorumluluğu altına alıp evi yöneten tanrıdır. Bu tanrının olduğu yer o evin şekline göre farklılık gösterir fakat genellikle o evin merkezi olan tahta zeminin girişinin altında ya da merkezi sütunun (İç oda ve döşeme arasında olan en önemli sütun) üstündedir.⁷⁸

Evi yöneten Tanrı için, yeni inşa edilmiş ya da yeni taşınılmış bir evde kötü ruhları defetme töreni yapılır ve evi yöneten Tanrıyı simgeleyen nesnelere kullanılır. Ev Tanrısını simgeleyen nesne eve göre, ibadet edilen eve göre farklıdır. Bazı evlerin salonlarının girişi altında ya da merkezi sütunun üst bölümünde beyaz kâğıttan ya da pamuktan dikdörtgen şeklinde kıvrılarak karmakarışık bağlanılıp konulur. Bazı evlerde pirinç şarabının depolandığı yerlere, dut ağacından yapılan Kore'nin geleneksel kâğıdını dokla beraber elle kalıba dökerek beysbol topunun yarısı kadar

⁷⁴ Nihan Karakuş Harmancı, "Türkiye'de Ve Kore'de Ay Takvimine Göre Kutlanan Bayramlar ve Karşılaştırmalı Analizi", Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, 2014, 105

⁷⁵ Yaklaşık olarak 0.393km'dir. (naver dic)

⁷⁶ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 70

⁷⁷ İç oda ve döşeme arasında olan en önemli sütun.

⁷⁸ Karakuş Harmancı, "Türkiye'de ve Kore'de Ay Takvimine Göre Kutlanan Bayramlar", 113.

kesilip yapıştırılır. Salonun bir köşesine sadece pirincin konulduğu evlerde vardır.

*“Bati Çin sınırında yüzbin li uzaklıkta aç kalmış ateş ruhu!
Bir elinde ateş tutarak, bir elinde bıçak tutarak,
O tarafa gidince dağ Tanrısı orada,
Bu tarafa gidince deniz Tanrısı orada,
Kutup yıldızı Tanrısına döndüğünde kutup yıldızı Tanrısı orada.
Bulutla sarılır, rüzgâra gömülür,
Sevgili bulut burada, sevgili rüzgâr şurada,
Denizdeki saraya vardığımda on iki büyük kapı da kilitli
İlk büyük kapıyı çaldım, Saçon Kralı⁷⁹ çıktı karşıma
Kızgınlıkla gözlerini kocaman açıp topuzunu yukarı kaldırdı
İkinci büyük kapıyı çaldım, dört bul köpeği⁸⁰ koşarak karşıma çıktı,
Erkek köpek alevi bir lokmada yuttu, dişi köpek alevin közünü bir lokmada yuttu.
Üçüncü büyük kapıyı çaldım, dört kürklü fok balığı koşarak karşıma çıktı,
Erkek olan havlayınca ateşin alevi söndü
Dişi olan havlayınca közü söndü....”⁸¹*

Kore'nin kırsal köyleri genellikle dağlık olan güney bölgesinde yer almaktadır. Köydeki dağın arka yamaçlarında dağ Tanrısına ritüeller yapılan, dualar edilen yerler vardır. Köy girişlerinde tarlaları ve kasabayı koruyan kutsal olduğu düşünülen yerler de bulunmaktadır. Bu bölgelerde iyi bir hasadı dileme anlamına gelen uzunca direkler vardır. Fakat son zamanlarda şans direği veya defetme direği olarak adlandırılan bu direkler bulunmayıp dağ Tanrısına ve köy Tanrısına dua edilen kutsal mekânlar vardır.

Köy Tanrısının yaklaşık 40 tane adı vardır fakat başlıca doğa Tanrısı ve beden Tanrısı olarak ikiye ayrılabilir. Doğa Tanrısı sisteminde gökyüzü Tanrısı, dağ Tanrısı, büyük ayıyı canlandıran Tanrı, köy Tanrısı, deniz Tanrısı vs. vardır. Beden Tanrılarında Dangun Tanrısı⁸², gongminvanğ Tanrısı⁸³, ilk kral Devanğ Tanrısı⁸⁴, Tanrı General Kimyuşin⁸⁵, Tanrı

⁷⁹ Budizm'de önemli kabul edilen Tanrılar. Ülkenin dört bir yanını koruyan ve ülkenin dört bir yanının huzurunu sağlayan dört Tanrı olarak düşünülür.

⁸⁰ Güneşi veya ayı yiyerek tutulmaya neden olduğu düşünülen efsanevi bir hayvan. (https://dict.naver.com/search.nhn?dicQuery=%EB%B6%88%EA%B0%9C&query=%EB%B6%88%EA%B0%9C&target=dic&ie=utf8&query_utf=&isOnlyViewEE= Erişim Tarihi: 09.01.2020)

⁸¹ 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 73

⁸² Kore halkının kurucusu olarak inanılan Dangun'a inanılan Tanrı.

⁸³ Koryo dönemi 31.Kral (1330-1374).

⁸⁴ Büyük kral.

⁸⁵ Şilla döneminin başkomutanı (595-673).

General Çöyong⁸⁶, Tanrı General Nami⁸⁷, Tanrı General İmgyong⁸⁸ vs. vardır. İnsan vücuduna bürünen insanların yaşadığı zamanda büyük gonk inşa edilip isteklerini gerçekleştirip ölen insanlardı.

Köy halkı, köy Tanrısının dışarı çıkamayan hayaletleri ya da insanlara zarar veren şeytanları, beklenmeyen felaketleri engelleyip köy halkı iyi yaşayacak şekilde onları koruma altına aldığına inanırlar.

"Kötü ruh, defol git!

Şimdi sen yüz bin li⁸⁹ uzaktaki ülkede açlık çeken ne olduğun bilinmeyen kötü ruhsun,

Burası Yıongcu Biru Tepesine, Sağsanğ tepesine

Sarp kayalıklı uçurumda, elli gil⁹⁰ temiz suya, gladiçya⁹¹ ağacı altında,

Senin geleceğin yer değil bura.

Sağ elinde bıçak tutup, sol elinde ateş tutup,

Sen Batı Çin sınırında yüzbin li uzaklıktaki kötü ruh, biran evvel defol git."⁹²

Kore'de Şamanlar gut ayini düzenlerken kullandıkları birkaç alet vardır. Bıçak, yelpaze, çan, Kore geleneksel çalgı aleti canggu, zil bunlara birkaç örnektir. 대신칼 (Deşinkal), 신칼 (Şinkal), 부정칼 (Bucionğkal), 수부칼 (Subukal) olarak adlandırılan bıçaklar vardır. Deşinkal Şaman'ın atası anlamına gelip maneviyatı simgeleyen bıçaktır. Diğer bıçaklardan farklı olarak dinsel anlam yüklenerek kullanılan bıçaklardır. Bölgeye göre şinkal, subukal gibi farklı olarak adlandırılmaktadır. Ateş ise kötü ruhları korkutmak için Şamanın kullandığı araçtır.

"Kötü ruh defol git!

Tang Hanedanlığı zamanında, Çocuk yılında, dilencilikle doymuş,

ne idüğü belirsiz kötü ruhlar

Sen nasıl olur da beni bilmezsin. Gitmezsen elli şin berrak suya, gladiçya ağacı altına, demir kazana, beyaz at derisine senin soyunu hapsedip

Seni dilenemeyecek duruma getirip, tekrar dünya dışına çıkamayacak duruma getirip, güneşi de göremeyecek hale getireceğim,

Kötü ruh defol git!

⁸⁶ Koryo son dönemleri başkomutanı (1316~1388).

⁸⁷ Genç yaşta ölen, Cosion zamanında yaşayan başkomutan (1441~1468).

⁸⁸ Cosion döneminde 16.Kral zamanında yaşayan başkomutan (1594~1646).

⁸⁹ Yaklaşık olarak 0.393km'dir.

(https://dict.naver.com/search.nhn?dicQuery=%EB%A6%AC&query=%EB%A6%AC&target=dic&ie=utf8&query_utf=&isOnlyViewEE= Erişim Tarihi: 07.01.2020)

⁹⁰ Yaklaşık olarak 2.5-3 metredir.

⁹¹ Hızlı büyür ve uzun yaşar. Üzerinde dikenleri olan bir ağaçtır. Üzerinde dikenler olduğu için kötü ruhları kovduğuna inanılır. Bu yüzden Koreliler eski dönemlerde her köyde bir tane olmalıdır diye inanırlardı.

⁹² 최원식 외 (Çö Von-şig vd) 20 세기 한국소설 10 (Kore Öyküleri 10), 74

*Batı Çin sınırında uzak yüz bin li öteye, kuyruğuna ateş takıp,
İki kulağına çan asıp, çan sesiyle
Şimşek gibi defol git.”⁹³*

Cinğ, gong gibi çalınan bir müzik aletidir. Kkvenğgoari ise onun küçüğü ve daha tiz ses çıkarması için sert bir aletle vurularak çalınan bir müzik aletidir. Gut ayini çansız ve bu iki aletsiz genelde yapılmamaktadır. Mohoa tek başına cinğ ve kkvenğgoari çalarak,

“Sen eğer gitmezsen, elli gil berrak suya, gladiçya ağacı altına, demir kazana, beyaz at derisine, senin bütün soyunu hapsedip öldüreceğim. Kötü ruh!”⁹⁴

Şaman kadın Hristiyanlığı istemediği için İsa’yı kötü ruh olarak adlandırmaktadır. Onu oğlundan kovmak için gut ayini düzenliyor.

“ Kalk kalk

*Otuz üç yaşında Volsong Kim soyadlı Decu Hanım,
Yıldız olarak doğarken Kutup Yıldızı Tanrısından ömür dile”⁹⁵*

Şamanizm’de Tanrılar önemlidir. Onların da gönülleri alınmalıdır ki dilekleri yerine gelebilsin. Çilsionğ Tanrısı ise; sağlıklı uzun ömürden, dileklerin yerine getirilmesinden, çocukların uzun ömürlü olmalarından, barış ve huzur içinde yaşamaktan sorumlu olan Tanrıdır.

*“Çiçek gibi açmış bedeni, yeşim taşı gibi bedeni,
Annesi de babası da hayattayken küçük bebeğini bırakıp,
Siyah suya atladı, deniz Tanrısı yüzeyde
Eteğini suyun üzerinde yüzdürerek yionhvade⁹⁶’ye oturup
Gür saçların dağıtarak su ruhu mu oldun”
“Gidelim hadi gidelim nehrin ikiye ayrıldığı Begrocu’ya doğru,
Çağırın çağırın bizim ablayı çağırın
Bahar mevosiminde bu nehir kenarında şeftali çiçeği açtığında
Matem elbiseli sevgili kızım Nanği ne olup bittiğini sor lütfen,
İlk dala selamını sor, ikinci dala....”⁹⁷*

Şamanizm’de her şeyin bir ruhu olduğuna inanılmaktadır. Suyun, havanın, toprağın, mutfağın, ağaçların vb...

Sonuç

Eserin son cümlelerinde Nanği sessizce babasının söylediği gibi eşeğe binip babasının yanına gitmiştir. Nanği’nin sessizce babasıyla gitmesi

⁹³ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 77

⁹⁴ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 77

⁹⁵ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 84

⁹⁶ Taş Buda heykelinin oturduğu lotus şeklinde koltuk. (naver dic)

⁹⁷ Lee ve Yavuz, *Kadın Şaman Resmi*, 85

zamana kendini bırakması anlamına gelmektedir. Zamana teslimiyet yani Şamanizm'in de yavaş yavaş Hristiyanlığın etkisinde kaldığını vurgulamaktadır. Şaman kadının yaşadığı eve hiç kimse ilgi duymamaktadır. Bundan dolayı o evde artık sadece sivrisinek vızıltıları duyulmaktadır. Şamanizm yok olmaya mahkûm olmuştur. Eserin son cümleleri eserin yazıldığı dönem hakkında bilgi vermektedir.

Eserde modernizm ile bağdaştırılan Hristiyanlık ve ülkenin eski Şaman inançları, Şaman halk gelenekleri arasındaki çatışma 20. yüzyılın başlarındaki köy yaşam hikâyesiyle anlatılmıştır. "Kadın Şaman Resmi" isimli eserde Şaman bir kadının yaşamını ve ölümünü ana konu olarak ele alan bu eser, kaybolan değerlerin sonuncusunu korumak isteyen insanoğlunun trajik görüntüsünü tasvir eder. Sömürgecilik ve Batı etkisinin olduğu dönemde yazılmış olan bu eserde değişimin şokuyla geleneksel unsurları devam ettirmeye çalışan Şaman kadının trajik kaderi konu alınmıştır. Eser, başkahraman olan Şaman kadın Mohoa'nın trajik yaşamı vasıtasıyla, yazarın gelenekselci Kore toplumuna dair derin bağını anlatması noktasında edebi bir değer kazanmıştır. Bu eser Kore'nin geleneksel inanç sistemi olan Şamanizm'in dünyasının değişimini anlatmaktadır. Panteizm⁹⁸ düşüncesinin tipik bir modeli olan kadın Şaman anne Mohoa ile Hristiyan oğul arasındaki çatışmanın ele alındığı eser olması noktasında edebiyat tarihinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Anne ve oğulun iki farklı görüşe sahip olması aynı zamanda eserin yazıldığı dönem toplumunun içinde bulunduğu kargaşayı ifade etmektedir. İlkel dönemlerde var olan Şamanizm inancının izleri, Kore kültürel öğeleri, şamanistik unsurları eser vasıtasıyla ortaya çıkarılmıştır.

⁹⁸ Tüm Tanrıcılık. (TDK Sözlük <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 08.01.2020)

Kaynakça

- Artun, Erman. *Türk Halk Bilimi*. Kitabevi Yayınları, İstanbul 2010.
- Bayat, F. *Ana Hatlarıyla Türk Şamanlığı*. 3. Basım. Ötügen Yayınevi, 2006.
- 전계성, 무녀도의 창작 의도와 실제 결과의 간극, 영남학 64 호, 경북대학교 영남문화연구원, 2018 (Cion Gesionğ, *Kadın Şaman Resmî'nde Yaratıcılık ve Gerçek Sonuçların Farkı*, Yonğnam 64. Sayı, Gyionğpug Üniversitesi Yonğnam Kültür Araştırmaları, 2018)
- 최원석 외, 20 세기 한국소설 10, 창피, 경기도, 2007 (Çö Vonşig vd. 20 Yüzyıl Kore Öyküleri 10, Çanğpi, Gyionğgido, 2007)
- 최용수, 아시아의 무속과 춤 연구, 민속원, 서울, 2005, sf 432 (Çö Yongşu, *Asya Şamanizm'i ve Dansları Araştırmastı*, Minsogvon, Seul, 2005)
- Güngör, Harun, *Türk Din Etnolojisi*, İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2012.
- 이선이 외, 외국인을 위한 한국문학사, 한국문화사, 서울, 2012.
- (İ Stoni vd, *Yabancılar İçin Kore Edebiyat Tarihi*, Hangugmunhvasa, Seul, 2012)
- Karakuş Harmancı, Nihan. "Türkiye'de ve Kore'de Ay Takvimine Göre Kutlanan Bayramlar ve Karşılaştırmalı Analizi". Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, 2014.
- 김선학, 한국현대문학사, 동국대학교, 서울, 2001 (GİM Sionhag vd, *Kore Modern Edebiyat Tarihi*, Hyiondemunhag, Seul, 2001).
- Kim, Tae-kon. *Korean Shamanism- Muism*. Seoul: Jimoondang Publishing Company, 1998.
- 김윤식, 한국문학사, 민음사, 서울, 1997 (Kim Yunşig, *Kore Edebiyat Tarihi*, Minumsa, Seul, 1997)
- Köroğlu Türközü, Hatice. *Modern Kore Edebiyatı Eser İncelemeleri*. Antalya: Likya, 2017.
- Köroğlu Türközü, Hatice. *Modern Kore Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Likya Yayınları, 2017.
- 권영민, 1945-2000 한국현대문학사, 민음사, 서울, 2009 (Kuon Yonğmin, 1945-2000 Kore Modern Edebiyat Tarihi, Minumsa, Seul, 2009)
- Perrin, Michel. *Şamanizm*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2014.
- Lee, Nana, Yavuz, Açelya. *Kadın Şaman Resmî*. Kore- Türkiye Edebiyat Sempozyumu, İstanbul 2013.
- 신동욱, 한국현대문학사, 집문당, 서울, 2004 (Şin Dongug, *Kore Modern Edebiyat Tarihi*, Cibmundanğ, Seul, 2004)
- 양종승, 샤머니즘의 사상, 민속원, 서울, 2013 (Yanğ Congşingğ, *Şamanizm İnanıcı*, Minsogvon, Seul, 2013)
- <http://study.zum.com/book/15324> Erişim Tarihi: 17.09.2019.
- <https://brunch.co.kr/@adipoman/178> Erişim Tarihi: 06.09.2019.
- <http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Item/E0008984> Erişim Tarihi: 06.01.2020.
- <http://jingood.x-y.net/munin51.htm> Erişim Tarihi: 06.01.2020.
- http://cybergosa.net/zboard/view.php?id=jaryo&page=1&sn1=&divpage=1&sn=off&ss=on&sc=on&keyword=%EA%B9%80%EB%8F%99%EB%A6%AC&select_arrange=headnum&desc=asc&no=102 Erişim Tarihi: 06.01.2020.
- https://www.youtube.com/watch?v=GDXLi_4QeSI Erişim Tarihi: 16.08.2019.
- https://www.youtube.com/watch?v=adtX-Hha_SU Erişim Tarihi: 04.07.2019.
- https://www.youtube.com/watch?v=RJ_RNbj3a4k Erişim Tarihi: 16.08.2019.
- <https://www.youtube.com/watch?v=0iIlcKW8bBQ> Erişim Tarihi: 14.05.2019.
- <http://weekly.chosun.com/client/news/viw.asp?ctcd=&nNewsNumb=002169100014> Erişim Tarihi: 06.01.2020
- <https://whasoomok.tistory.com/entry/%EC%98%A4%EB%B0%A9%EC%83%89%EA%B3%BC-%EC%9D%8C%EC%96%91%EC%98%A4%ED%96%89-%EA%B3%B5%EB%B6%80%ED%95%98%EA%B8%B0> Erişim Tarihi: 09.06.2019.